

Barn- och
utbildningsnämnden

Yttrande angående Motion - Ge föräldrar större valfrihet att välja den omsorg som är bäst för barnet och familjen; fyramånadersregeln och pedagogisk omsorg

Förslag till beslut

Yttrandet antas och skickas till kommunstyrelsen.

Förslag till kommunfullmäktige

Motionen avslås.

Ärendebeskrivning

Marielle Lahti (MP) samt Magnus Arreflod (MP) har den 26 oktober 2016 lämnat in en motion – Ge föräldrar större valfrihet att välja den omsorg som är bäst för barnet och familjen; fyramånadersregeln och pedagogisk omsorg

Motionärerna yrkar på följande:

- Kommunen ska utreda och lämna förslag på en familjeorienterad hantering av fyramånadersregeln.
- Kommunen utreder förutsättningarna för en mer diversifierad barnomsorg samt föreslå en tidplan för att återinföra pedagogisk omsorg i Eskilstuna kommun.

Yttrande

I skollagen 1 juli 2009 ersattes begreppet familjedaghem med begreppet pedagogisk omsorg. Pedagogisk omsorg kan t.ex. vara verksamhet där barn tas omhand i personalens eget hem (traditionellt familjedaghem, ännu tidigare kallat dagbarnvårdare) eller olika flerfamiljslösningar. Pedagogisk omsorg kan även bedrivas i en särskild lokal. Pedagogisk omsorg kan bedrivas i kommunal eller enskild regi.

Pedagogisk omsorg erbjuds istället för förskola eller fritidshem och vänder sig till barn i åldrarna 1-12 år. Verksamheten ska stimulera barns utveckling och lärande och utformas så att den förbereder barnen för fortsatt lärande. Pedagogisk omsorg

stys av skollagen (främst kapitel 25). Förskolans läroplan (reviderad 2010) är vägledande, ej styrande, för pedagogisk omsorg.

Det finns inga krav på att det ska finnas en viss form av pedagogisk omsorg i kommunen, men kommunen ska ta skälig hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål om verksamhetsform. Kommunerna ska enligt 25 kap 2 § i skollagen sträva efter att erbjuda barn pedagogisk omsorg.

Däremot har alla barn enligt 8 kap i skollagen rätt till förskola. Hemkommunen är ansvarig för att alla barn i kommunen som ska erbjudas förskola om deras vårdnadshavare önskar det (8 kap 12§). Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning som det behövs med hänsyn till vårdnadshavares förvärvsarbete eller studier. Barnet kan även ha ett eget behov av att få plats i förskolan på grund av familjens situation i övrigt (8 kap 5§). Utöver detta ska barn även erbjudas förskola om de av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola.(8 kap 7§)

Skollagen 8 kap 4 § anger dessutom att alla barn ska från och med höstterminen det år barnet fyller tre år erbjudas förskola under minst 525 timmar om året.

I oktober 2015 beslutade barn- och utbildningsnämnden att avveckla den kommunala pedagogiska omsorgen, i form av familjedaghem, till augusti 2016. Orsaken var bland annat att en allt minskande efterfrågan. Sommaren 2015 slutade 15 barn men bara 4 barn fanns i kön för att nyplacera. Att det i stort sett var en obefintlig kö till verksamheten var orsak till att verksamheten gick med underskott.

En annan orsak till beslutet om avveckling var att det har varit svårt att rekrytera medarbetare till pedagogisk omsorg. Det har varit få antal sökande till tjänsterna, flera har inte uppfyllt kravprofilen och flera sökande har inte varit bosatt i de områden där önskemål av pedagogisk omsorg funnits.

För att kunna bedriva en pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare behövs det ett visst antal dagbarnvårdare. Innan avvecklingen i augusti 2016 hade medarbetarna inom pedagogisk omsorg enligt avtal en reglerad arbetstid på 40 timmar/vecka. Detta medförde att schemat för medarbetarna inom pedagogisk omsorg behövde läggas så att varje medarbetare var ledig en dag per vecka. Utifrån detta var medarbetarna i pedagogisk omsorg organiserade i arbetslag som samarbetade med gemensamma aktiviteter och avlastning när någon var sjuk eller när någon hade sin lediga dag i veckan.

Att vara dagbarnvårdare innebär även andra arbetsuppgifter än den i den direkta pedagogiska verksamheten. På förskolan har personalen som arbetar med barnen fokus på det pedagogiska uppdraget. Övriga uppgifter så som städning och matlagning utförs av annan personal utbildad för detta.

Skillnader mellan pedagogisk omsorg och förskola/fritidshem:

- Förskolan är en skolform, fritidshem är en verksamhetsform som är ett

- komplement till skolan. Pedagogisk omsorg är däremot ingen skolform.
- Förskolan och fritidshemmet styrs av läroplaner, det gör inte pedagogisk omsorg.
 - I förskola och fritidshem bedrivs undervisning och utbildning, det gör man inte i pedagogisk omsorg.
 - I förskola och fritidshem ska det finnas högskoleutbildad personal, det finns det inga krav på för pedagogisk omsorg.

Det finns möjlighet för fristående huvudmän att ansöka om att starta pedagogisk omsorg samt möjlighet att få bidrag för att starta pedagogisk omsorg. I Eskilstuna finns pedagogisk omsorg som bedrivs av fristående aktörer.

Konsekvenser för hållbar utveckling och en effektiv organisation

Motionären har beskrivit konsekvenser av tillämpning av 4-månaders regeln för plats i förskola. När vårdnadshavare har anmält önskemål om förskola med offentlig huvudman ska kommunen erbjuda barnet förskola inom fyra månader (8 kap 14 §). Det finns ingen garanti för placering på någon av de valda enheterna. Barnet ska erbjudas en plats så nära barnets hem som möjligt. Om vårdnadshavarna tackar nej till en plats som kommunen erbjuder kvarstår de i kön men de kan få vänta längre än fyra månader på ett nytt erbjudande. Med längre tid avses att det inte finns någon tidsgräns för när de ska få ett nytt erbjudande (Skolinspektionen *Erbjudande om förskola inom fyra månader* Dnr 09-2016:1455).

Om kommunen erbjuder barnet förskola inom fyra månader är bestämmelserna i skollagen uppfyllda, även om barnet erbjuds plats i en förskola som vårdnadshavaren inte har önskat. Om barnet får ett erbjudande till några av de lägre alternativen eller på en ej önskad förskola kan vårdnadshavaren tacka ja och barnet kan stå kvar i omplaceringskö till första hands valet.

Barnkonventionen anger att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn (artikel 3). Motionären menar att en placering utanför vårdnadshavarnas önskemål inte kan anses vara till barnets bästa.

Vårdnadshavarnas önskemål har högsta prioritet och 4-månaders regeln är en lagstadgad skyldighet för kommunen. Att få en placering långt från det egna hemmet kan naturligtvis ge negativa konsekvenser för vårdnadshavaren och indirekt för barnet. Barnkonventionen anger att alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6), något som rätten till likvärdig förskola ändå garanterar. Negativa konsekvenser för barnet när denne är i förskolan, bedöms som minimala. Rådande brist på förskoleplatser ger inget utrymme för annan hantering inom angiven tidsgräns.

Bestämmelsen om att kommunen ska erbjuda förskoleplats inom fyra månader gäller just förskola och inte annan pedagogisk verksamhet som till exempel pedagogisk omsorg i form av familjedaghem. Kommunen kan inte uppfylla skollagens krav genom att i stället erbjuda plats i annan pedagogisk verksamhet.

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Åsa Lundkvist
Förvaltningschef

Anna Olofsson Carstedt
Skolchef för förskolan

MOTION

Ge föräldrar större valfrihet att välja den omsorg som är bäst för barnet och familjen; Fyramånadersregeln och pedagogisk omsorg

Fyramånadersregeln är en viktig och rimlig tidsram som innebär att alla föräldrar som behöver barnomsorg får det inom fyra månader från det att man ansökt. Föräldrarna anger de tre alternativ som man föredrar och som man menar är de bästa alternativen för barnet. Kommunen erbjuder i sin tur föräldrarna en barnomsorgsplats någonstans i Eskilstuna kommun, det betyder att de tre alternativ som föräldrarna angett kanske inte kan erbjudas. När föräldrarna då erbjuds en barnomsorgsplats så kan föräldrarna välja att acceptera platsen eller att inte acceptera platsen. I båda fallen förlorar föräldrarna sin plats i barnomsorgskön. Det innebär att de föräldrar som inte accepterar den angivna barnomsorgsplatsen kan ställa sig i kö igen men då finns ingen fyramånadersgaranti. Detta innebär att föräldrarna inte kan på något sätt kan förutse eller planera för framtiden. Det innebär att föräldrar måste tacka nej till jobb, tacka nej eller skjuta upp en planerad utbildning. Vad värre är i de fall som barnet får en plats på en plats långt från det egna hemmet så kan inte föräldrarna flytta för att komma närmare. Bostadsmarknaden är sådan att det dels kostar väldigt mycket att köpa en bostad och det är långa köer för att få en hyresrätt. Det är en orimlig situation och innebär i realiteten en mycket begränsad valfrihet och liten om någon anpassning efter familjens och framförallt barnets behov. Barnets bästa kan inte sägas gå i första hand.

För att man ska kunna säga att barnets bästa går i första hand behöver det finnas en valfrihet för föräldrarna att utifrån det egna barnets behov välja den barnomsorg som passar bäst. Idag finns inte längre pedagogisk omsorg för barn i Eskilstuna kommun. Majoriteten beslutade att ta bort den barnomsorgsformen och de barn som fanns placerade slussades ut till annan barnomsorg. Det är verkligen inte att utgå från barnets behov och barnets bästa att frånta föräldrarna denna unika form av barnomsorg. Det är anmärkningsvärt att majoriteten inte anser att valfrihet rörande barnomsorgsform inte är viktig.

Miljöpartiet vill att

- kommunen ska utreda och lämna förslag på en familjeorienterad hantering av fyramånadersregeln
- kommunen utreder förutsättningarna för en mer diversifierad barnomsorg samt föreslå en tidplan för att återinföra pedagogisk omsorg i Eskilstuna kommun

Eskilstuna 2016-10-26

Marielle Lahti (mp)

Magnus Arreflod (mp)